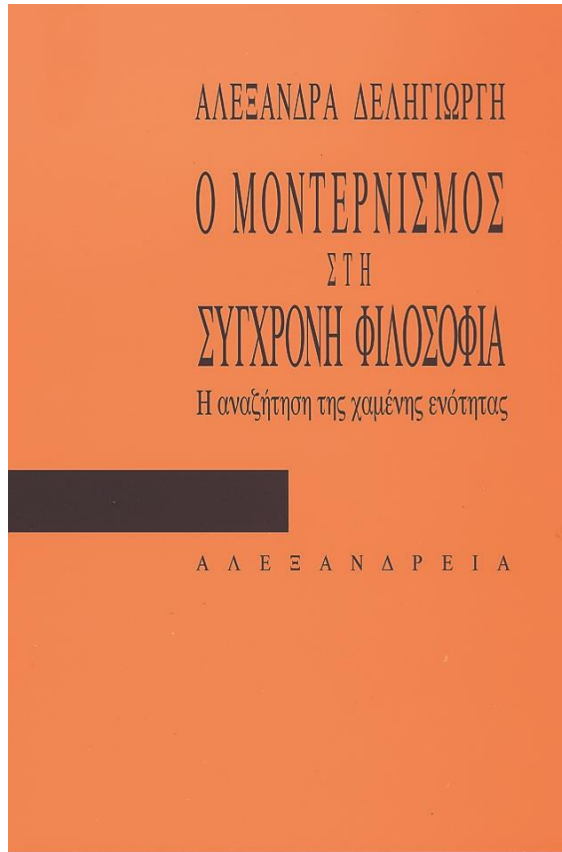

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη

**Ο ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ
ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ**

Η αναζήτηση της χαμένης
ενότητας

ISBN 978-960-221-371-1 – σχήμα 24x17 –
σελ. 527 – έκδοση 2007 – τιμή 35,00 €
(χωρίς ΦΠΑ)

Σε συνεχή διάλογο με κείμενα που έρχονται σε ρήξη με τη μηχανιστική σκέψη του Διαφωτισμού και τα θετικιστικά σχήματα που την αναπαράγουν, το βιβλίο αυτό παρακολουθεί τη γένεση και τη συνέχιση του φιλοσοφικού μοντερνισμού με αφετηρία την καντιανή κριτική της δογματικής μεταφυσικής.

Η συγγραφέας επιχειρεί μια συστηματική χαρτογράφηση της αντικαρτεσιανής επανάστασης που ανέλαβαν να φέρουν σε πέρας οι θεμελιωτές και οι συνεχιστές του μοντερνιστικού ρεύματος, στο πλαίσιο της σύγχρονης διαλεκτικής –μαρξιστικής και μη μαρξιστικής– σκέψης, προετοιμάζοντας ανάλογες επαναστατικές κινήσεις στην τέχνη και την επιστήμη.

Κλειδί για τη δημιουργία καινοφανών και όχι απλώς εκσυγχρονιστικών κατηγοριών ανάλυσης, στο πλαίσιο του φιλοσοφικού μοντερνισμού, αποτελεί η αναζήτηση της ενότητας την οποία διέρρηξε το εκσυγχρονιστικό πρόγραμμα του Διαφωτισμού, με το πνεύμα στυγνής εξειδίκευσης που επέβαλε. Παρακολουθώντας το νήμα αυτής της αναζήτησης, ο αναγνώστης έρχεται αντιμέτωπος με ζητήματα της σύγχρονης φιλοσοφικής κριτικής, όπως οι σχέσεις επιστήμης-μεταφυσικής, συνειδητού ασυνείδητου κ.ά. Είναι έτσι σε θέση να αναγνωρίσει και να αποτιμήσει εναργέστερα τις θλιβερές συνέπειες της αντιφιλοσοφικής

τάσης που καλλιεργεί σήμερα η μεταμοντέρνα σκέψη, όταν αναπαράγει θετικιστικές και αναλυτικές προσεγγίσεις.

Ο/η φιλόσοφος που θέλει να μοιραστεί τη συζήτηση για το παρόν –ένα παρόν που αρχικά φάνηκε να είναι ανεξάντλητο, όμως, επικίνδυνα πια λιγοστεύει– οφείλει να αναλάβει μια συστηματική ανίχνευση του φιλοσοφικού μοντερνισμού: για να καταλάβει και να μας κάνει να καταλάβουμε γιατί μια τέτοια νεωτερίζουσα σκέψη η οποία, κάτω από άλλες συνθήκες λιγότερο διαστρεβλωτικές, θα έπρεπε να συνιστά το βιωμένο παρελθόν της σύγχρονης σκέψης, αποτελεί, αντίθετα, ένα αβίωτο παρελθόν το οποίο όλα μας πείθουν πως πρέπει να διαγραφεί και να σβηστεί οριστικά από τη μνήμη μας. Γιατί, όποιο νεωτεριστικό στοιχείο βιώθηκε και μορφοποιήθηκε στο πλαίσιο της τέχνης ή της πολιτικής μας αποκαλύφθηκε σαν όνειρο ή σαν εφιάλτης. Ο εφιάλτης που γεννά ένα αισθητικό ή ένα πολιτικό ιδεώδες, τα οποία, ενώ συλλαμβάνονται ποιητικά ή προταγματικά, τροφοδοτούν εν τέλει τον κυνισμό ή, στην καλύτερη περίπτωση, τη φυγή.

Η κίνηση με την οποία ο Διαφωτισμός αναλαμβάνει διαδικασίες εκσυγχρονισμού, δεν θ' αργήσει να αποδειχθεί πως αναπαράγει το παρελθόν που επιδίωξε να αφήσει πίσω της. Είναι οι φιλόσοφοι που θα επωμισθούν για μιαν ακόμη φορά τον άχαρο και βαρύ ρόλο της κριτικής, υποδυόμενοι τις ενεργές συνειδήσεις των καιρών. Καμπές σ' αυτή την αντιπαράθεση μιας σκέψης που από τον 18^ο αιώνα και μετά δεν έπαψε να εκσυγχρονίζει και να εκσυγχρονίζεται με μια σκέψη που ήδη από τα τέλη αυτού του αιώνα επιδιώκει την αναίρεσή της, όντας η ίδια νεωτεριστική και όχι απλώς εκσυγχρονιστική, θα συζητήσουμε σ' αυτή τη μελέτη.

Αντιμετωπίζοντας τη διαμάχη ανάμεσα σε μια σκέψη ρυθμισμένη να εκσυγχρονίζει και σε μια σκέψη προορισμένη να καινοτομεί στο πεδίο της γνωσιοθεωρίας, είμαστε σε θέση να φτάσουμε ως τις ρίζες της κριτικής που άσκησαν στον δυτικό, εργαλειακό κυρίως, ορθολογισμό, τα τελευταία εκατό χρόνια, θεωρητικοί και φιλόσοφοι διαφόρων κατευθύνσεων. Είναι, άλλωστε, ο μόνος τρόπος για να ξεφύγουμε από τις παραδεδομένες «δεξιές» ή «αριστερές», «προοδευτικές» ή «αντιδραστικές» αποτιμήσεις των προβλημάτων, οι οποίες με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συνέβαλαν στη θεωρητική κατατονία που βαραίνει το τέλος αυτού του αιώνα.

Ο παρών τόμος τελειώνει με εκτεταμένες κριτικές αναφορές στα κείμενα εκπροσώπων της λεγόμενης μεταμοντέρνας σκέψης. Σ' αυτές επιδίδεται, σε μια προσπάθεια να παρακολουθήσει ως την άκρη του το νήμα της αναζήτησης της χαμένης ενότητας με σκοπό να κατανοήσει πώς και γιατί, από μια τέτοια αναζήτηση –που συστήνει μιαν από τις μεγάλες θεματικές του σύγχρονου φιλοσοφικού μοντερνισμού– οδηγηθήκαμε στο πνεύμα των δικών μας καιρών, που έχει αναγάγει το ελάχιστο και τη μικρολογία αντίστοιχα σε γνώμονα και τρόπο ζωής. Η κριτική φιλοσοφία δεν μπορεί να αποποιηθεί τον ανενεργό ρόλο που της επιφυλάσσει η εποχή μας, αν δεν αποδυθεί σε μια τέτοια ριζική κατανόηση.

« Η νεωτερικότητα ενδιαφέρθηκε για τη σύνδεση εργαλειακής σκέψης και κριτικού αναστοχασμού και για τις αξίες που θίγονται από την εργαλειακότητα. Κάνοντας αυτό

υπήρξε κριτική. Όντας κριτική, επιχείρησε να δείξει τη θέση του κάθε στοιχείου (του τεχνικού-ορθολογικού, του αξιακού, της αυθορμησίας) μέσα σε ένα όλο. Αλλά, όντας κριτική, η νεωτερικότητα ανέλαβε το βάρος να σκεφτεί τα στοιχεία αυτά ως χωριστά και ταυτόχρονα σε συνεργασία, απεδέχθει, δηλαδή, ως αυτονόητο έναν καταμερισμό της εργασίας μεταξύ των γνωστικο-πρακτικών δυνάμεων στο σύγχρονο πολιτισμό. Αλλά αυτή η αποδοχή μοιάζει με συμβιβασμό και παραίτηση. Μοιάζει με αποδοχή της κοινωνίας των χωρισμών, των οποίων την άρση έχει θέσει ως αντικείμενο της η κριτική σκέψη. Πως μπορούμε να σκεφτούμε την άρση των χωρισμών χωρίς εγκατάλειψη της σκέψης; Αυτό είναι ένα κεντρικό ερώτημα για την Αλεξάνδρα Δεληγιώργη. Γι'αυτό, και ως υπότιτλο του βιβλίου επέλεξε τη διατύπωση: Η αναζήτηση της χαμένης ενότητας».

Κοσμάς Ψυχοπαίδης, Η Καθημερινή